

СЧЕТОВОДНО ТРЕТИРАНЕ НА КОНВЕРТИРУЕМИ ЗАЕМИ ПРИ ЗАЕМОДАТЕЛЯ

доц. д-р Бойка Брезоева

Дипломиран експерт-счетоводител

Регистриран одитор

д-р Кирил Башикарров

Ключови думи:	Резюме
Конвертируем заем Опция за конвертиране Заемодател Финансов инструмент Финансов актив Финансов пасив Инструмент на собствения капитал	В статията са разгледани изискванията за счетоводно отчитане на конвертируемите заеми при заемодателите при прилагане на МСС/МСФО. Специално внимание е обърнато на счетоводното третиране на опцията за конвертиране при прилагане на НСС. Представен е методологичен пример за първоначално и последващо отчитане на предоставен конвертируем заем при заемодателя.

Увод

В практиката нерядко възникват ситуации, при които се издават сложни финансови инструменти, каквито са предоставените конвертируеми заеми. По своята същност конвертируемият заем е заем, предоставен от една страна – заемодател (кредитор), на друга страна – заемополучател (длъжник), който се изисква или може да бъде погасен не чрез парични средства, а чрез предоставянето на обикновени акции от капитала на заемополучателя. В резултат на погасяването на заема чрез акции на длъжника заемодателят придобива участие в собствеността на длъжника, т.е. налице е трансформиране на дълг в собственост.

Целта на статията е да се пояснят спецификите на счетоводното третиране на конвертируемите заеми при заемодателите според приложимата счетоводна база и да се дадат насоки за разработване на счетоводна политика, тъй като в практиката се пораждат различни въпроси, за които няма конкретни насоки за отчитане в счетоводните стандарти.

Общи насоки

При прилагане на МСС/МСФО счетоводното отчитане на предоставени конвертируеми заеми при заемополучателя следва да се извършва в

съответствие с изискванията на МСС 32 *Финансови инструменти: представяне*. Според пар. 28 от Стандарта, ако конвертируемият заем е съставен финансов инструмент, следва да се приложи подход на разделно отчитане на двата му компонента¹: финансов пасив и инструмент на собствения капитал (опцията за конвертиране в обикновени акции). Такъв е случаят, когато според условията на заема заемотоделателят има правото да получи фиксиран брой акции при конвертирането на заема или текущо през срока на заема, или на падежа му (МСС 32, пар. 29, буква „б“). Финансовият пасив е договорен ангажимент за предоставяне на парични средства или друг финансов актив, а опцията за конвертиране е кол опция, предоставяща право на притежателя да придобие фиксиран брой обикновени акции на предприятието дължник. Икономическият ефект от емитирането на такъв инструмент е равносилно на едновременно емитиране на дългов инструмент с клауза за по-ранно уреждане и вариант за покупка на обикновени акции (като самостоятелен или прикрепен към дълга инструмент). Въпросът за счетоводното отчитане на конвертируемите облигации при издателя е обект на изследване в научните среди², като някои автори предлагат методика за анализ, която може да бъде отправна точка за правилната класификация на издаден финансов инструмент като пасив или като инструмент на собствения капитал.

Счетоводното отчитане на конвертируеми заеми при заемотоделателя обаче е различно и следва да се извършва в съответствие с МСФО 9 *Финансови инструменти*. Конвертируемият заем е хибриден финансов инструмент³, включващ основен договор (предоставен заем) и внедрен дериватив (опция за конвертиране в акции). Тъй като основният договор е финансов актив, според Стандарта внедреният дериватив не се отделя и отчита самостоятелно.⁴ Предоставените заеми са финансов актив за заемотоделателя, тъй като пораждат договорно право да се разменят финансови активи с друго предприятие при условия, които са потенциално благоприятни за предприятието (ще се получават лихви) съгласно пар. 11 на МСС 32 *Финансови инструменти: представяне*. Тъй като опцията за конвертиране не се отделя, конвертируемият заем като цяло се третира като финансов актив и следва да се класифицира към една от категориите финансови активи, предвидени в МСФО 9, в зависимост от прилагания бизнес (стопански) модел от предприятието и характеристиката на договорните парични потоци. Категорията определя, наред с другото, последващото оценяване на финансовите активи – по амортизирана

¹ За класификацията на инструмента в отчета за финансовото състояние се прилага принципът за предимство на икономическата същност на инструмента пред неговата правна форма.

² Николов, Г. Специфични особености на счетоводното отчитане на конвертируеми облигации при издателя, сп. ИДЕС, бр. 6/2023 г.

³ Сложният финансов инструмент при инвеститора (респ. заемотоделателя) се нарича хибриден инструмент, а при емитента (респ. дължника) – съставен финансов инструмент. Използват се различни названия за един и същи инструмент, тъй като се прилагат изискванията на различни стандарти: за съставните инструменти – МСС 32, а за хибридните инструменти – МСФО 9.

⁴ Според МСФО 9 изискванията за отделяне и самостоятелно отчитане на внедрения дериватив в хибриден договор се прилагат единствено ако основният договор е финансов пасив или е нефинансов актив/пасив (пар. Б4.3.9).

стойност или по справедлива стойност (през друг всеобхватен доход или през печалбата или загубата). В следващото изложение е представен илюстративен пример за счетоводно отчитане на предоставен конвертируем заем при заемодателя.

Пример за счетоводно отчитане на предоставен конвертируем заем при заемодателя

Предприятие прилага МСС/МСФО. В началото на 2025 г. то предоставя конвертируем заем на българско акционерно дружество със срок на заема 36 месеца и годишна лихва от 10%. Лихвата е дължима еднократно към датата на изтичане на срока на заема. Заемът може да бъде погасен предсрочно. На месечна база главницата ще бъде погасявана със сума, представляваща процент от приходите, получени от заемополучателя, във връзка с договор за предоставяне на услуги на негов клиент.

Решението на примера включва следните практико-приложни въпроси относно счетоводното отчитане на заема при заемодателя:

- определяне на счетоводен модел при отпускане на заема и при последващото оценяване на заема в края на годината;
- представяне на конвертируемия заем в годишния финансов отчет;
- особености при счетоводното отчитане на конвертирането на заема;
- счетоводен модел за отразяване на погасяване на заема, ако той не се конвертира в акции;
- третиране на плащанията във връзка с погасяване на заема;
- разглеждане на данъчните аспекти по отношение на конвертируемия заем.

1. Класификация на инструмента

Предвид изложените фактически данни предприятието заемодател класифицира заема като финансов актив, който е в обхвата на МСФО 9. Спазва се общото правило на Стандарта, че предприятието признава предоставения заем като финансов актив, когато стане страна по договорните условия на инструмента. За да се определи правилната категоризация на финансовия актив, следва да се анализират:

- а) бизнес моделът, който ще се прилага по отношение на заема; и
- б) характеристиката на договорните парични потоци.

По отношение на **бизнес модела** може да се счита, че конвертируемият заем се държи за събиране на договорните парични потоци или за конвертиране в обикновени акции, но не и/или за продажба.

По отношение на втория критерий – **характеристиката на договорните парични потоци от инструмента**, нещата са по-сложни. Следва да се определи дали съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено

плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата по основното заемно споразумение (МСФО 9, пар. 4.2.1, буква „б“). Прилагането на този критерий е предпоставка за оценяване по амортизирана стойност с използване на метода на ефективния лихвен процент (и ако бизнес моделът е държане на финансовия актив за събиране на договорните парични потоци).

За целите на прилагането на критерия за характеристиката на договорните парични потоци е важно да се посочи, че според МСФО 9 главница е справедливата стойност на финансовия актив при първоначалното признаване (пар. 4.1.3, буква „а“). Лихвата включва елементи като възнаграждение за стойността на парите във времето, възнаграждение за кредитния риск (свързан със сумата на непогасената главница през определен период от време) и за други основни рискове, разходи по кредитирането, както и марж на печалба (пар. 4.1.3, буква „б“).

Най-важните елементи на лихвата по основното заемно споразумение са възнаграждението за стойността на парите във времето и кредитният риск. Договорните клаузи, с които договорните парични потоци са изложени на риск или променливост, несвързани с основното заемно споразумение, като например изложеността на риск от промени в цените на инструментите на собствения капитал или цените на стоките, не пораждат договорни парични потоци, които представляват единствено плащания по главницата и лихвата върху непогасената част от главницата (МСФО 9, пар. Б4.1.7А).

Според пар. Б4.1.14 от МСФО 9 един от примерите за договорни парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата върху непогасената част от главницата, е притежавана облигация, която е конвертируема в определен брой инструменти на собствения капитал на емитента. С такъв характер е и предоставен конвертируем заем. Според Стандарта притежателят на инструмента следва да го анализира в неговата цялост. Договорните парични потоци на такъв инструмент не представляват плащания по главницата и лихвата върху непогасената част от главницата, защото те отразяват доходност, която не е в съответствие с основното заемно споразумение, т.е. отразяват възвръщаемост, която е свързана със стойността на акциите на заемополучателя, в случай че заемът бъде конвертиран в акции на заемополучателя.

Следователно предоставеният конвертируем заем не отговаря на критерия за характеристиката на договорните парични потоци – те да са единствено плащания по главница и лихви върху непогасената част от главницата. Поради тази причина конвертируемият заем може да се отнесе при първоначалното признаване единствено към категорията на **финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата**.

Важно е да се отбележи, че независимо от факта, че конвертирумият заем съдържа внедрен дериватив, представляващ опцията за конвертиране, тъй като този дериватив е част от хибриден финансов инструмент с основен

договор финансов актив, категоризирането се извършва по отношение на финансовия актив в неговата цялост (МСФО 9, пар. 4.3.2) и отпада необходимостта от отделяне на внедрения дериватив (пар. 4.3.3). Затова целият заем се оценява по справедлива стойност през печалбата или загубата.

2. Първоначално признаване и последващо оценяване на инструмента

Първоначалната оценка на финансовите активи според МСФО 9 е справедливата им стойност плюс преките разходи по сделката (с изключение на оценяваните по справедлива стойност през печалбата или загубата, за които преките разходи по сделката се отчитат като текущи в печалбата или загубата (МСФО 9, пар. 5.1.1)). В съответствие с горното предприятието заемодател съставя следната счетоводна статия за предоставения конвертируем заем при първоначалното му признаване:

Дебит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем

Кредит с/ка Разплащателна сметка

Преките разходи за уреждане на заема в случая не се включват в първоначалната оценка на заема, а се отчитат като текущи в печалбата или загубата за годината на извършването им, както бе посочено по-горе.

В края на първата година предприятието заемодател следва да:

- определи и начисли прихода от лихви – прилага се номиналният лихвен процент към непогасената главница (а не се прилага методът на ефективния лихвен процент);
- определи справедливата стойност на финансовия актив и направи преоценка;
- провери наличие на индикатори за промяна на компонентите и възможностите за конвертиране на заема.

Счетоводни статии

1. За отчитане на лихвата за първата година:

Дебит с/ка Вземания за лихви по конвертируем заем

Кредит с/ка Приходи от лихви

2. За отчитане на преоценката на предоставения заем по справедлива стойност (ако справедливата стойност е по-голяма от балансовата стойност на заема):

Дебит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем

Кредит с/ка Приходи от преоценка на финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Ако справедливата стойност на финансовия актив е по-малка от балансовата му стойност, се отчита разход от преоценка в печалбата или загубата.

Важно: Според МСФО 9 финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, не са в обхвата на обезценките, следователно не се признава коректив за очаквани кредитни загуби.

Преоценената стойност на финансовия актив обаче не следва да превишава настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци от заема.

3. Представяне на инструмента във финансовите отчети

В **отчета за финансовото състояние** на заемотателя конвертируемият заем се представя като финансов актив в състава на нетекущите и текущите активи, както следва:

- текущи финансови активи – текущата част на предоставения дългосрочен заем (погашенията на главницата през следващата една година);
- нетекущи финансови активи – останалата част от балансовата стойност на заема (без текущата част) + натрупаната неплатена лихва.

В **отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход** се представят приходът от лихви в състава на финансовите приходи, както и печалбата (респ. загубата) от преоценка на финансовия актив по справедлива стойност в състава на финансовите приходи (респ. разходи).

4. Счетоводно третиране на конвертирането на заема в акции

Конвертирането на заема в обикновени акции на заемополучателя може да стане текущо през срока на заема или на падежа. Конвертирането е свързано с отписване на даден финансов актив и признаване на нов актив – инвестиция в акции. В случай че чрез получените акции в резултат на конвертирането на заема предприятието заемодател си осигурява значително влияние, контрол или съвместен контрол над предприятието заемополучател, се признава инвестиция в асоциирано, дъщерно или съвместно предприятие, която първоначално следва да се отчете по справедлива стойност с отчитане на възникналата разлика с балансовата стойност на заема в печалбата или загубата за периода.

Ако придобитите акции не осигуряват контрол, съвместен контрол или значително влияние на заемодателя над заемополучателя, те се третират като финансов актив в обхвата на МСФО 9 (**нов финансов актив**). Новият финансов актив може да се отнесе към една от следните категории финансови активи според МСФО 9:

- *капиталови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход* (при условие че акциите не се държат за

търгуване). Тази категория е неотменимо право на избор, което може да бъде упражнено само при първоначалното признаване;

- *финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата.*

В най-общия случай класифицирането е във втората категория, освен ако не е избрана първата от посочените две категории.

Отписването на предишния финансов актив следва да се извърши, когато договорните права върху паричните потоци изтекат или бъдат прехвърлени. Новата инвестиция се признава по справедлива стойност към датата на конвертирането, която е първоначалната ѝ оценка (МСФО 9, пар. 5.1.1). Съставя се статията:

Дебит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – акции

(или сметка Капиталови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход)

Кредит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем

Ако има разлика между балансовата стойност на отписания финансов актив и справедливата стойност на новия финансов актив, тя се признава като приход или разход в печалбата или загубата за периода (МСФО 9, пар. 3.2.12).

При погасяване на част от главницата на заема в парични средства всеки месец, при условие че не е извършено конвертиране в акции, следва да се състави статията:

Дебит с/ка Разплащателна сметка

Кредит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем

За получените лихви на падежа:

Дебит с/ка Разплащателна сметка

Кредит с/ка Вземания за лихви по конвертируем заем

5. Третиране на плащанията във връзка с погасяване на заема

Според изходните данни на примера главницата на заема ще бъде погасявана всеки месец със сума, представляваща процент от приходите, реализирани от заемополучателя, във връзка с договор за предоставяне на услуги на негов клиент. Независимо от това заемът и приходите са два отделни счетоводни обекта, за които се прилагат изискванията за отчитане на съответния счетоводен стандарт – МСФО 9 *Финансови инструменти* и МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*.

Плащанията във връзка с погасяване на главницата на заема се третираят като погасяване на част от първоначалния финансов актив, които

водят до частично отписване на инструмента. Внимателно следва да се извърши разпределянето на текущата и нетекущата част на финансовия актив.

По-долу за илюстрация е представен конкретен пример за погасяване на конвертируем заем с частични плащания, обвързани с процент от приходите на заемополучателя, при възприемане на хипотезата, че няма да се извършва конвертиране на заема в акции.

Изходни данни

- Дата на отпускане на заема: 01.01.2025 г.
- Номинал: 1 000 000 лв.
- Срок: 3 години
- Лихвен процент: 10% годишно
- Погасяване на главницата: 5% от приходите на заемополучателя месечно, като тези плащания се приспадат от главницата.
- През първата година заемополучателят погасява общо 200 000 лв. главница по този механизъм.

Счетоводни статии

1. За първоначалното признаване на предоставения заем:

Дебит с/ка Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем –	1 000 000
Кредит с/ка Разплащателна сметка	1 000 000

2. За начисляване на прихода от лихви за годината ($1\,000\,000 \times 10\%$):

Дебит с/ка Вземания за лихви по конвертируем заем	100 000
Кредит с/ка Приходи от лихви	100 000

3. За получените месечни погашения на главницата общо в размер на 200 000 лв. (5% от приходите) за годината:

Дебит с/ка Разплащателна сметка	200 000
Кредит с/ка Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата – конвертируем заем	200 000

6. Данъчно третиране на конвертируем заем по ЗКПО

За предприятието заемодател счетоводно отчетените приходи от лихви по конвертируемия заем се признават и за данъчни цели на общо основание в годината на тяхното начисляване независимо дали са платени, или не. Те участват при определяне на сумата, предмет на регулиране на слабата капитализация по реда на чл. 43 от ЗКПО.

Счетоводно отчетените приходи и разходи от преценка на конвертируемия заем по справедлива стойност при предприятието заемодател, ако то не е финансова институция, поражда временна разлика по реда на чл. 34, ал. 1 от ЗКПО за годината на отчитането им с обратно проявление по реда на чл. 35, ал. 1 за годината на отписване на заема. Като частично отписване би следвало да се третира и погашението на главницата на заема през съответната година.

Когато предприятието заемодател е финансова институция по смисъла на § 1, т. 26 от ДР на ЗКПО, е приложима разпоредбата на чл. 96, ал. 1 от ЗКПО: счетоводно отчетените приходи и разходи от преценки се признават в данъчния финансов резултат за същия период.

В случай че заемодателят реши да конвертира заема в акции на заемополучателя, конверсията се третира като придобиване на инвестиция в дялове/акции (нов финансов актив) в резултат на отписване на предишен финансов актив. Както беше посочено по-горе, ако има разлика между балансовата стойност на отписания финансов актив (заема) и справедливата стойност на новия финансов актив, тя се отчита като приход или разход в печалбата или загубата за периода съгласно пар. 3.2.12 от МСФО 9. Този приход или разход е от първоначално признаване на новия финансов актив, но не и от последващо оценяване, поради което не би следвало да се приложи чл. 34, ал. 1 от ЗКПО, следователно приходът или разходът следва да се признае за данъчни цели в годината на отчитането му.

Счетоводно третиране на конвертируем заем при заемодателя съгласно НСС

В предишното изложение бе представено счетоводното третиране на конвертируем заем при заемодателя в съответствие с изискванията на МСФО 9 *Финансови инструменти*. Беше посочено, че според Стандарта внедрен дериватив в хибриден финансов инструмент с основен договор, който е финансов актив, не се отделя и отчита самостоятелно.

Ако обаче предприятието заемодател прилага като счетоводна база Националните счетоводни стандарти (НСС), отчитането следва да бъде извършено в съответствие с изискванията на СС 32 – *Финансови инструменти*, като се прилага различно счетоводно третиране.

Важно е да се отбележи, че СС 32 е разработен като цяло въз основа на старата версия на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*, която беше в сила преди 01.01.2005 г. (за България – преди 01.01.2006 г.). Поради тази причина съществуват значителни различия в сравнение със сегашния МСФО 9 *Финансови инструменти* (заменил МСС 39 от 01.01.2018 г.).

Според МСС 39 (и СС 32) притежателят на хибриден финансов инструмент, какъвто е конвертируемият заем за заемодателя, при първоначалното признаване трябва да отдели внедрения дериватив (опцията за конвертиране) от основния договор (дългов инструмент), ако са

налице всичките три условия съгласно пар. 11 на МСС 39 (съответно т. 4.4 от СС 32):

- икономическите характеристики и финансовите рискове на внедрения дериватив *не* са тясно свързани с тези на основния договор;
- отделно договорен финансов инструмент със същите условия както при внедрения дериватив би отговорил на определението за дериватив (произведен финансов инструмент)⁵;
- основният договор *не* се оценява по справедлива стойност с отчитане на преоценките в печалбата или загубата.

В т. 4.4 на СС 32 обаче третото изискване не е правилно пренесено от МСС 39, като текстът му е „основният договор не се оценява по справедлива стойност, а по цена на придобиване/себестойност“.

Смисълът на третото условие според МСС 39 е, че основният инструмент (договор) не трябва да се отчита по справедлива стойност през печалбата или загубата, за да се отдели внедреният дериватив. Това е така, когато основният финансов инструмент се отчита по цена на придобиване, по амортизирана стойност или по справедлива стойност, но с отчитане на преоценките в преоценъчен резерв – в зависимост от категорията финансови активи, към която се отнася. Ако целият инструмент се отчита по справедлива стойност с отчитане на преоценките по приходно-разходния подход (в текущия финансов резултат), се обезсмисля отделянето на внедрения дериватив, тъй като, ако се отдели, следва да се отнесе към категорията „финансови активи, държани за търгуване“ (СС 32, т. 2.2.3) и да се оценява по справедлива стойност с използване пак на приходно-разходния подход (СС 32, т. 9.3, буква „а“).

Първото условие за отделяне на внедрения дериватив – отсъствие на тясна свързаност на икономическите характеристики и финансови рискове, е много важно и то е налице по отношение на конвертируем заем, тъй като заемът излага заемотателя на кредитен риск, докато опцията за конвертиране е свързана с изложеност на пазарен риск за заемотателя (промени в цената на акциите, за които се отнася опцията). Поради тази причина сред примерите за внедрен произведен финансов инструмент, който би следвало да се признае отделно от основния договор на базата на първото условие относно икономическите характеристики и рискове, които да не са тясно свързани, е конвертируем дългов инструмент (МСС 39, пар. НР30, буква „е“ и съответно т. 4.4 от СС 32, буква „е“ („задължение с възможност за дялова конверсия“).

⁵ Това условие поначало е изпълнимо по отношение на конвертируем заем, тъй като опцията за конвертиране по същество е кол опция за акции, т.е. право на заемотателя да придобие обикновени акции на заемополучателя. Кол опцията за акции отговаря на определението за дериватив (произведен финансов инструмент) (има заложена променлива – пазарната цена на акциите, за които се отнася опцията; е с нулева или незначителна първоначална стойност; урежда се на бъдеща дата – е с определен срок на валидност).

По отношение на третото условие опцията за конвертиране като внедрен дериватив в конвертируемия заем (финансов актив) следва да бъде отделена и отчетена отделно, ако целият инструмент като финансов актив се оценява последващо по оценка, различна от справедливата стойност с отчитане на преоценките в текущия финансов резултат. И обратното, ако целият финансов актив се оценява по справедлива стойност с отчитане на преоценките в текущия финансов резултат, опцията за конвертиране не се отделя. Затова трябва да се анализират възможните категории, към които може да се отнесе при първоначалното признаване конвертируемият заем от общо четири за финансовите активи⁶ съгласно СС 32. А те са следните:

- *кредити и вземания, възникнали първоначално в предприятието* (създадени от предприятието посредством директно предоставяне на парични средства); или
- *финансови активи на разположение за продажба*⁷ (остатъчна категория).

В случая, без да изпадаме в подробности, не са приложими категориите „финансови активи, държани за търгуване“ и „финансови активи, държани до настъпване на падеж“ въз основа на определенията им в т. 2.2.1 и 2.3.1 от СС 32.

В най-общия случай конвертируемият заем следва да се класифицира в първата категория и тъй като е с фиксиран падеж, последващата оценка е амортизируема стойност. В такъв случай се удовлетворява третото условие за отделяне на внедрения дериватив.

Ако по някаква причина класификацията е във втората категория (на разположение за продажба), според СС 32 последващата оценка може да бъде:

- справедлива стойност с отчитане на преоценките като текущи приходи/разходи *или* в преоценъчен резерв, според избраната счетоводна политика (т. 9.3, буква „б“ от СС 32);
- цена на придобиване (ако не може да се определи надеждно справедливата стойност, вж. т. 8.6 от СС 32).

В случай че предприятието прилага приходно-разходния подход за отчитане на преоценките по справедлива стойност на финансовите активи на разположение за продажба, опцията за конвертиране не се отделя; ако се прилага отчитане на преоценките в преоценъчен резерв, опцията за конвертиране се отделя и отчита самостоятелно.

⁶ Съгласно СС 32 финансовите активи се класифицират в зависимост от целта на придобиване, а когато са част от портфейл, се класифицират в зависимост от целта, която предприятието си е поставило за постигане с портфейла.

⁷ Използваното название на тази категория в т. 2.5 от СС 32 е „обявени за продажба“, което е неточно и дори объркващо, тъй като категорията е остатъчна и може да включва държани инструменти с неясно бъдещо намерение относно начина на реализиране на икономическа полза, а не непременно продажба. Тази неточност се дължи на неправилния превод на български език на термина „available for sale“ в старата версия на МСС 39.

Важно е да се посочи и още едно изискване в СС 32: ако предприятието не може да оцени отделно внедрения дериватив, целият инструмент се класифицира като държан за търгуване (с преоценки по справедлива стойност, отчитани по приходно-разходния подход (СС 32, т. 4.5).

Когато внедреният дериватив отговаря на условията за отделяне от основния договор, той следва да се класифицира в категорията финансови активи, държани за търгуване.

Заклучение

В заключение ще отбележим, че счетоводното отчитане на хибридни финансови инструменти, каквито са предоставените конвертируеми заеми, които не се търгуват на публични пазари на ценни книжа, може да породи затруднения поради специфичните изисквания на приложимата счетоводна база. Трябва внимателно да се анализират всички клаузи на споразумението, за да се преценят счетоводните им аспекти както по отношение на текущото и периодично счетоводно отчитане, така и представянето им във финансовите отчети на предприятието.

Библиографска справка:

1. Закон за корпоративното подоходно облагане, в сила от 01.01.2007 г., обн., ДВ, бр. 105 от 22 декември 2006 г., изм. и доп., ДВ, бр. 26 от 27 март 2025 г.
2. Международни счетоводни стандарти (Международни стандарти за финансово отчитане) и разясненията към тях, Регламент (ЕС) № 2023/1803 от 13 август 2023 г. за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета, ОВ, бр. L 237 от 26.09.2023 г.
3. Национални счетоводни стандарти, изм. и доп., ДВ, бр. 3 от 12 януари 2016 г.
4. Николов, Г. Специфични особености на счетоводното отчитане на конвертируеми облигации при издателя, сп. ИДЕС, бр. 6/2023 г.

THE ACCOUNTING TREATMENT OF CONVERTIBLE LOANS AT THE LENDER**Assoc. Prof. Boyka Brezoeva, PhD***Certified Public Accountant**Registered Auditor***Kiril Bashikarov, PhD**

Key words:	Summary
<i>Convertible loan</i> <i>Conversion option</i> <i>Lender</i> <i>Financial instrument</i> <i>Financial asset</i> <i>Financial liability</i> <i>Equity instrument</i>	<i>The article discusses the principles of accounting for convertible loans by lenders when applying IAS/IFRS. Special attention is paid to the accounting treatment of the conversion option when applying NAS. A methodological example is presented for the initial and subsequent accounting of a convertible loan granted by the lender.</i>